

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
23 juni 2020	D.057887 Z.021718

Voorstel ingebracht door A. Weistra
Portefeuillehouder P.A.J.M. van den Hurk

Begrotingsprogramma en
taakveld

Alle Programma's
Taakvelden: Treasury en diverse
taakvelden (ambtelijke uren)

Onderwerp **Beleidsnota garantstellingen voor
amateurverenigingen en culturele
instellingen**

Voorgesteld besluit

1. De beleidsnota garantstellingen 2020 – 2023 voor amateurverenigingen en culturele instellingen vast te stellen met de er in opgenomen besluitpunten.

Samenvatting van het voorstel

De beleidsnota garantstellingen voor amateurverenigingen en culturele instellingen zorgt voor een eenduidige behandeling van aanvragen tot garantstelling door het bestuur en de organisatie. De bedoeling is dat door de instrumenten in de beleidsnota een eenduidige en gelijke behandeling van garantstellingsaanvragen ontstaat.

Daarnaast wordt het verstrekken van garantstellingen aan andere doelgroepen en het verstrekken van leningen uitgesloten.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Vanuit verenigingen en stichtingen en de eigen organisatie zijn er concrete vragen naar gemeentelijke garantstellingen (juridische term: waarborgen van leningen). Op het gebied van garantstellingen voor amateurverenigingen en andere culturele instellingen is door het college eerder nog geen specifiek beleid vastgesteld. Begin 2019 is via een raadsbesluit een garantstelling voor een geldlening van de Nederlandse Waterschap bank aan voetbalvereniging BZS goedgekeurd en verstrekt (Z.009831/D.02363). Ook verwachten we de komende periode meerdere aanvragen in het kader van de strategische opgave duurzaamheid, er lopen meerdere gesprekken met organisaties over (duurzame) investeringen. Daarnaast zijn er in de afgelopen twee decennia geen nieuwe garantstellingen goedgekeurd en verleend.

De beleidsnota geeft voor langere tijd eenduidige regels wanneer wel of niet financiële steun in de vorm van een garantstelling door onze gemeente kan worden verstrekt. Duidelijk wordt hiermee ook of een garantstelling of bijvoorbeeld een subsidie het juiste financiële middel is om financiële ondersteuning aan te bieden of misschien helemaal geen steun te bieden omdat het risico te groot is. Het proces, de taken en de verantwoordelijkheden en de risico's voor de organisatie zijn in de beleidsnota helder gemaakt.

De gemeente voorziet zo in een maatschappelijke behoefte aan financiële ondersteuning en helpt verenigingen en culturele instellingen om leningen met een gemeentegarantie onder voorwaarden

af te sluiten voor (duurzame) investeringen. Zonder de waarborg van de gemeente zijn die investeringen niet realiseerbaar. Daarbij sluiten we andere doelgroepen dan amateurverenigingen en culturele instellingen uit. Reden hiervoor is dat we alleen financiële steun bieden aan organisaties als sprake is van een publiek belang en een publieke taak en geen winsttoegmerk. Dit is ook wettelijk vereist. Beheerstichtingen van bv. dorpshuizen vallen onder voorwaarden onder de culturele instellingen. We stellen ook voldoende zekerheden tegenover de garantstelling waarbij de zekerheden minimaal dezelfde waarde hebben als het bedrag van de geldlening. Ook verlenen we geen garantstelling als er geen noodzaak is, bijvoorbeeld als er andere partijen financiële hulp kunnen bieden. Er geldt een informatieplicht voor de organisaties waardoor monitoring mogelijk is tijdens de looptijd van de garantstelling. De raad wordt over alle gegarandeerde geldleningen en de bijbehorende risico's geïnformeerd via de begroting en de jaarrekening en bij problemen tussentijds.

In de beleidsnota zijn ook regels opgenomen waarmee een goede risico-afweging kan plaatsvinden vóór het sluiten van de garantstellingsovereenkomst. Het traject van de aanvraag tot aan de goedkeuring is namelijk de allerbelangrijkste fase waarin de risico's die kleven aan een garantstellingsovereenkomst worden beoordeeld. Het is daarom nodig om voor deze fase duidelijk beleid vast te stellen zodat de risico's goed in beeld zijn en de juiste afweging wordt gemaakt. Na het afsluiten van een garantstellingsovereenkomst is er namelijk meestal geen weg terug en zit de gemeente voor een lange periode, vaak meerdere decennia, vast aan de garantstelling. Voor een goede risicobeheersing zijn normbedragen opgenomen: Het totaalbedrag van alle garantstellingen is gemaximeerd tot € 1 miljoen. En per organisatie geldt een bedrag van minimaal € 50.000 en maximaal € 300.000. Deze normbedragen zijn gebaseerd op de mogelijke aanvragen in de komende jaren. We schatten nu in dat de bedragen voldoende zijn voor de aanvragen in de komende jaren. Een minimumbedrag is nodig omdat er anders teveel aanvragen in behandeling moeten worden genomen en de werkdruk voor de bestaande organisatie te hoog wordt en daarnaast kunnen lagere bedragen meestal anders gefinancierd worden.

We verstrekken geen leningen. Banken zijn voor de geldleningen meer professioneel ingericht en hebben een grotere, meer zakelijke afstand tot de organisaties dan de gemeente. Doordat de gemeente dichterbij de organisatie zit, kan gemakkelijker belangenverstrengeling plaatsvinden. Een lening verstrekken is daarnaast overbodig want met een garantstelling kan hetzelfde doel worden bereikt om organisaties financieel te steunen. Banken verstrekken op aanvraag, onder standaardvoorwaarden en –overeenkomsten, geldleningen waarbij de gemeente als garantsteller optreedt (bijv. BNG Bank en de Nederlandse Waterschap bank). Ten slotte is er bij het direct verstrekken van leningen door de gemeente een nadelig effect op de gemeentelijke financiële positie. Die financiële positie is van belang bij de beoordeling van de gemeentefinanciën door de provinciale toezichthouder. Als de gemeente leningen verstrekt, dan verslechtert namelijk onze vermogenspositie.

De algemene, wettelijke kaders waarop deze beleidsnota garantstellingen 2020-2023 zijn gebaseerd staan hoofdzakelijk in:

- de Wet Financiering Decentrale Overheden (hierna: Wet Fido);
- Daarnaast zijn de regels van onze gemeente Buren opgenomen in:
- de Financiële Verordening en;
- het Treasurystatuut.

Hierin staat dat de gemeente uitsluitend garantstellingen (en leningen) aan derden verstrekt in het kader van publiek belang (Financiële Verordening), dat ze dit beschouwt als haar publieke taak (Wet Fido /Treasurystatuut). De beleidsnota garantstellingen 2020-2023 geeft een nadere invulling van de regels, voorwaarden en uitleg voor garantstellingen aan een bepaalde groep, namelijk voor de amateurverenigingen en culturele instellingen.

De volgende zestien besluitpunten zijn er in de beleidsnota garantstellingen 2020-2023 opgenomen:

1. De gemeente Buren faciliteert uitsluitend amateurverenigingen of culturele instellingen bij het aantrekken van een lening door op te treden als garantsteller voor de partij die het geld uitleent.

2. Bij de garantstelling moet sprake zijn van maatschappelijk vastgoed. Daarmee heeft de gemeente enige financiële zekerheid;
3. Alleen een garantstelling verbonden aan maatschappelijk vastgoed én gesteld als een eis van een bank/ institutionele belegger past binnen de scope van de gemeentelijke garantstelling;
4. In het kader van deze beleidsnota wordt als maatschappelijk vastgoed gedefinieerd: "Accommodaties waar algemene activiteiten plaatsvinden ten aanzien van amateursport en -spel en cultuur".;
5. De gemeente accepteert als garantsteller de bijbehorende risico's zoals vermeld in de besluitpunten 9, 10 en 11;
6. Het gaat om maatschappelijke belangen waarin geen andere marktpartij kan voorzien en taken in lijn zijn met Burense doelstellingen, zoals het bevorderen van sociale samenhang door middel van voldoende sport, spel en culturele voorzieningen.
- 7a. De aanvrager moet voorafgaande aan de gemeentelijke aanvraag voor de garantstelling, eerst een beroep doen op alle mogelijke andere voorzieningen in de vorm van een (nationaal) waarborgfonds zoals Stichting waarborgfonds sport c.q. cultuurfondsen;
- 7b. Indien door de aanvrager zelf aan de geldgever het recht van hypotheek kan worden verstrekt, dan is een gemeentelijke garantstelling uitgesloten ter vermijding van dubbele zekerheden voor de geldgever;
8. Er moet sprake zijn van een financiële situatie en vermogenspositie van de belanghebbende amateurvereniging / culturele instelling waarbij deze, ook in meerjarenperspectief, verantwoord kan functioneren en kan voldoen aan al haar financiële verplichtingen;
9. De ondergrens voor iedere aanvraag is een bedrag van € 50.000 aan investering in maatschappelijk vastgoed;
10. Het maximale bedrag per garantstelling door de gemeente Buren is € 300.000 per amateurvereniging/culturele instelling met inbegrip van al lopende garantstellingen bij deze amateurvereniging/culturele instelling;
- 11a. Het totaalbedrag aan garantstellingen voor amateurverenigingen en culturele instellingen is gemaximeerd tot € 1.000.000;
- 11b. Alleen een garantstelling te verstrekken als het weerstandsvermogen van de gemeente toereikend is en de risico's voor alle garantstellingen niet onevenwichtig groot zijn ten opzichte van de andere gemeentelijke risico's;
- 12a. Er wordt geen garantstelling verleend op de financiering van inventaris van een accommodatie en;
- 12b. er wordt geen garantstelling verleend voor achterstallig onderhoud;
- 12c. groot onderhoud kan uitsluitend worden gegarandeerd indien er nog geen afspraak met de gemeente loopt dat een amateurvereniging/culturele instelling hier zelf het benodigde bedrag voor reserveert.
13. Aan het verlenen van garantstellingen door de gemeente worden door de geldverstrekker (ten behoeve van de gemeente) voldoende zekerheden bedongen, waaronder bijvoorbeeld de vestiging van het recht van hypotheek (of pandrecht) op het onroerend goed. Deze zekerheden zijn van minimaal vergelijkbare waarde;
14. Garantstelling door de gemeente voor accommodaties bij de amateurverenigingen, al dan niet op gemeentelijke (sport-)complexen gevestigd, is mogelijk met inbegrip van alle bovenstaande voorwaarden uit hoofdstuk 3 van deze beleidsnota;
15. Garantstelling door de gemeente voor sporthallen bij, op gemeentelijke sportcomplexen gevestigde, amateurverenigingen is mogelijk, maar alleen indien de uitbreiding of vervanging van de capaciteit voorziet in een behoefte en er geen sprake is van wegzuigende werking bij andere hallen binnen de gemeente;
16. Garantstellingen door de gemeente voor culturele instellingen met eigen accommodatie in maatschappelijk vastgoed is mogelijk met inbegrip van de toetsingscriteria genoemd in besluitpunten 6 t/m 13.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Het doel van deze beleidsnota is tweeledig:

In de eerste plaats bevat deze beleidsnota kaders voor het omgaan met aanvragen voor garantstellingen. Het is daarmee een instrument dat zorg draagt voor een eenduidige, zorgvuldige behandeling van aanvragen tot garantstelling. Met het aanbieden van garantstellingen voor amateurverenigingen en culturele instellingen geeft de gemeente de mogelijkheid om financiële

steun in de vorm van garantstellingen onder strikte voorwaarden te bieden die anders niet realiseerbaar zijn.

In de tweede plaats zijn in de beleidsnota richtlijnen genoemd voor de beheersing van risico's die verbonden zijn aan garantstelling.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Nadeel gemeentelijke kaders

Een beleidsnota garantstellingen betreft geen maatwerk. De aanvragen voor garantstellingen moeten passen binnen de regels uit de beleidsnota. Toekomstige aanvragen die niet passen binnen de beleidsregels moeten expliciet in een raadsvoorstel worden gemotiveerd (met name een voldoende onderbouwing van de publieke taak) en de beleidsnota garantstellingen moet vervolgens mogelijk worden aangepast.

Risicobeheersing

Mogelijk meer aanvragen: Door beleid voor garantstellingen vast te stellen worden mogelijk meer aanvragen ingediend waardoor er te veel extra werk is voor de huidige bezetting.

Mogelijk een hoger totaalbedrag: Het totaalbedrag aan garantstellingen wordt misschien hoger dan zonder beleid omdat het een aanzuigende werking kan hebben als we dit bekend maken.

Mogelijk hoger risico op het moeten overnemen van schulden: Als de geld lenende organisatie niet aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen, dan moet de gemeente deze betalingsverplichting overnemen vanwege de garantstelling. Dan is het de vraag of op een later moment het betaalde bedrag terug te vorderen is van de geldlener.

Andere dan de genoemde kaders zijn ook mogelijk: Er kunnen andere keuzes worden gemaakt wat betreft: het inperken of vergroten van de normbedragen. De vermelde bedragen kunnen we hoger of lager vaststellen. De voorwaarde van zekerheid in de vorm van maatschappelijk vastgoed ter waarde van minimaal de hoogte van de lening kan ook aangepast worden. De vraag daarbij is welke risico's acceptabel zijn voor onze gemeente.

Alleen garantstellingen in de beleidsnota: Als gemeente kunnen we er ook voor kiezen om gemeentelijk beleid vast te stellen voor garantstellingen én leningen of helemaal geen garantstellingen en leningen verstrekken. Voor het verstrekken van leningen gelden dan soortgelijke regels als nu zijn opgenomen in de beleidsnota.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Een voortzetting van het huidige beleid om in beginsel geen garantstellingen te verstrekken aan alle mogelijke doelgroepen (waaronder amateurverenigingen en culturele instellingen) en; Ad-hoc beleid waarbij het beleid niet eenduidig en transparant is en alle kanten op kan gaan. Dan gelden geen normbedragen, is niet duidelijk wie tegen welke voorwaarden in aanmerking komt, wie in de organisatie waarvoor verantwoordelijk is en is geen sprake van risicobeleid voor het verstrekken van garantstellingen (en leningen).

5. Is het een begrotingswijziging?

Nee.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

Wet Fido

Financiële verordening (art. 212 Gemeentewet)

Treasurystatuut

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Na in werking treden kunnen garantstellingsaanvragen van amateurverenigingen en culturele instellingen in behandeling worden genomen. Er dient daartoe altijd een specifiek raadsbesluit vooraf te zijn genomen voor een garantstelling voor een bepaalde organisatie.

Een tussentijdse evaluatie vindt plaats na 2 jaar en na 4 jaar. Na 4 jaar wordt de beleidsnota garantstellingen 2020-2023 herzien. Bij de herziening wordt bekeken welke onderdelen aanpassing behoeven.

8. Financiën

Dit voorstel heeft geen begrotingswijziging tot gevolg.

Als er in de komende periode een raadsbesluit voor een nieuwe garantstelling wordt genomen, dan worden daarvan de kosten, baten en risico's in beeld gebracht.

De risico's van alle afgesloten gegarandeerde geldleningen nemen we mee in het geblokkeerd gedeelte van de Algemene Reserve, het Weerstandsvermogen. Het risicobedrag voor deze gegarandeerde geldleningen hangt af van het actuele totaalbedrag en de daarbij behorende risico-inschattingen. Pas als de geldlener niet aan haar betalingsverplichting kan voldoen komt de gemeente in beeld om de betalingsverplichting over te nemen.

Daarnaast worden alle gegarandeerde geldleningen opgenomen in de niet uit de balans blijvende verplichtingen bij de begroting en de jaarrekening.

Schematisch gezien heeft het behandelen, goedkeuren, administreren, monitoren en rapporteren van nieuwe aanvragen de volgende financiële consequenties:

1. Begroting: a. Taakveld b. Taakveld	a. Treasury b. Diverse	a. Vaste garantstellingsvergoeding € 400,-; b. Inzet uren o.a. financieel, juridisch en de beleidsadviseur (onderdeel reguliere taken)
2. Balanspost:	Weerstands- vermogen	De risico's van garantstellingen monitoren en opnemen in de financiële rapportages. Het actuele risicobedrag voor alle gegarandeerde geldleningen wordt meegenomen in het weerstandsvermogen. Per 31-12-2019 wordt dit risico geschat op: € 27.500.
3. Niet uit de balans blijvende verplichtingen	Garantstellingen (ookwel: gegarandeerde geldleningen / borgstellingen)	Monitoren en opnemen in de verplichte financiële rapportages. Saldo per 31-12-2019: - Gegarandeerde geldleningen voor amateurverenigingen en culturele instellingen is € 320.415 en; - Totaal van alle gegarandeerde geldleningen is € 3,4 miljoen.

9. Communicatie

De beleidsnota wordt bekend gemaakt op www.officielebekendmakingen.nl. Afhankelijk van de datum van bekendmaking treedt de beleidsnota garantstellingen 2020-2023 acht dagen later in werking.

10. Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is niet van toepassing op deze beleidsnota garantstellingen 2020-2023.

11. Deregulering

Deregulering is niet van toepassing op de beleidsnota garantstellingen 2020-2023. Het voorstel bevat nieuwe regels voor garantstellingen.

12. Achtergrondinformatie

Geen.

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Beleidsnota garantstellingen 2020-2023 inclusief bijlagen

Inlichtingen bij:

Naam

Team

A. Weistra

Advies